

J I H O Č E S K Ý K R A J

Mgr. IVANA STRÁSKÁ
HEJTMANKA JIHOČESKÉHO KRAJE

č. j.: KUJCK/130485/2018
spisová značka: OSOV/117868/2018

datum: 22. 10. 2018

vyřizuje: Bc. Šimůnková

telefon: 386 720 622

KUCBX00RA696

Vyjádření Jihočeského kraje k zaslaným doporučením veřejné ochránkyně práv ke zlepšení dostupnosti sociálních služeb pro děti a dospělé osoby s PAS

Vážená paní doktorko,

dne 21. 9. 2018 nám byla doručena Vaše zpráva o výzkumu věnovanému „Dostupnosti služeb pro osoby s PAS“. Vaše zpráva obsahuje rovněž doporučení krajům a dalším institucím, která by měla být aplikována pro zajištění podpory, pomoci a větší dostupnosti sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu osob a také pro pečující rodiny.

Dovolím si zmínit, že již od roku 2008 se Jihočeský kraj cíleně zaměřuje na osoby s PAS, které potřebují nejen pobytové služby péče, ale i další odborné služby. V našem kraji od té doby výrazně stoupla poptávka po pobytové sociální službě péče. Na územích dvou okresů byly vybudovány nové lůžkové kapacity pro potřeby osob s PAS, pokud již nebylo možné zajistit jejich specifické potřeby ve vlastním přirozeném prostředí, případně s ambulantními službami. Kraj musel v souvislosti s provozovanými službami přijmout skutečnost, že provoz těchto lůžek bude nesrovnatelně finančně náročnější než ostatní pobytové služby péče, které jsou v kraji občanům zajišťovány. V této době byla v oblasti dotací úzká spolupráce s MPSV, které tyto dotace poskytovalo. Cíleně již v současnosti kraj navyšuje dotace buď na lůžko, případně na pracovníky, pokud se jednalo o terénní nebo ambulantní formu poskytované služby. Nebylo možné používat „šablonovitý výpočet dotací“, jak sama uvádíte a potvrzujete i ve Vašem výzkumu, proto již v minulosti byl z naší strany zvolen jiný způsob hodnocení žádostí o dotace u poskytovatelů, kteří zajišťují služby osobám s PAS.

Vzhledem k počtu osob s PAS v kraji byli v rámci sestavování pracovních skupin pro tvorbu SPRSS 2019 - 2021 již zapojeni zástupci konkrétních poskytovatelů služeb pro osoby s PAS (zajišťující péči o osoby s PAS) i přímo zástupci těchto osob. V tomto strategickém dokumentu je naplánovaná další podpora rozvoje pobytových služeb péče, včetně ambulantních služeb. Jihočeský kraj počítá i s posílením kapacit terénních služeb, které umožní zajištění této náročné péče v přirozeném prostředí. Dovoluji si zmínit i skutečnost, kterou také potvrzujete ve zjištěních Vašeho výzkumu, tou je nedostatek personálu a současně také nedostatečná kvalifikace personálu pro práci s danou cílovou skupinou. Cílem Jihočeského kraje je podpořit, nejen ve svých zřizovaných příspěvkových organizacích, ale i u dalších poskytovatelů, vzdělávání pracovníků přímé péče, kteří zajišťují služby pro osoby se specifickými potřebami (PAS). Nejen proto poskytujeme konkrétní finanční bonus, buď na lůžko u služeb péče, nebo u ambulantních a terénních služeb na osobu pracovníka přímé péče. Záleží na poskytovateli, zda finanční bonus využije na materiální, technické či personální vybavení služby. Jihočeský kraj umožňuje, aby poskytovatelé čerpali dotace (ihned po svém vzniku, případně po navýšení kapacit), pokud jsou zařazeni do sítě sociálních služeb, případně je plánován rozvoj dané služby v území.

U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice, telefon: 386 720 490,
identifikátor DS: kdib3rr, e-mail: straska@kraj-jihocesky.cz, www.kraj-jihocesky.cz

Vážená paní ombudsmanko, vzhledem k Vaším doporučením, která se týkají krajů, bych Vás chtěla informovat:

- Do střednědobých plánů jsme v Jihočeském kraji zapojovali a budeme i v budoucnu zapojovat zástupce poskytovatelů služeb, kteří zajišťují péči o osoby s PAS i přímo zástupce těchto osob. Pravidelně při hodnocení žádostí sledujeme a vyhodnocujeme mimo další parametry i obsazenost služby v rámci uvedených kapacit, věkovou strukturu a další specifika, která zohledňujeme ve výši poskytnuté dotace a současně nám slouží jako přehled o dostupnosti služby v daném území. SPRSS pro období 2019 - 2021 je již konkrétní, termínovaný a jeho plnění je měřitelné, předchozí SPRSS byl již vyhodnocen. V rámci námi nastavených procesů i Vašeho doporučení bude na pravidelných poradách se sociálními pracovníky ORP opakovaně projednávána nabídka a dostupnost služeb pro osoby s PAS, včetně nových služeb a kapacit v rámci Jihočeského kraje tak, aby mohly být informace rodinám v případě potřeby aktivně poskytovány. Ztotožňujeme se s výsledky Vašeho výzkumu, kdy i sami dlouhodobě zjišťujeme, že sociální práce se nemůže soustředit pouze na zajištění služby, ale má zahrnovat i další pomoc a podporu řešení celkové situace rodiny, která péči zajišťuje. V rámci dalších dotačních titulů v roce 2018 podpořil náš kraj i subjekty, které zajišťují činnosti nedefinované v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Byla podpořena činnost spolku Autisté jihu, České Budějovice; Auticentrum o. p. s., České Budějovice a APLA Jižní Čechy, z. ú. Tábor. V předchozích letech byla na tyto jiné činnosti spolkům poskytována rovněž dotace. Tyto spolky informují širokou veřejnost o problematice PAS, nabízejí účinnou pomoc rodinám, osobám pečujícím o dítě s autismem na území Jihočeského kraje. Tyto spolky podporují a organizují také základní činnosti vedoucí k účelnému naplňování volného času dětí, mládeže a dospělých s PAS, jejich rodin, sourozenců, formou kurzů, seminářů, konferencí, rozšiřují znalost rodičů a odborníků v oblasti péče o osoby s PAS.
- V rámci Vašeho dalšího doporučení uvádím, že pro případy zajištění potřebné služby v přiměřeném časovém horizontu používáme postup, který má přímý vliv na poskytovatele, např. přidělení individuální dotace z rozpočtu kraje, případně podporu v rámci krajského dotačního programu, či jiný způsob finanční podpory, pokud potřeby zdravotně postižených osob nelze zajistit v daném roce jiným způsobem. Pro žadatele o sociální službu, zejména s PAS, je naším cílem, aby byla služba dostupná finančně, časově i místně. Tuto skutečnost však zejména v poslední době ovlivňuje nedostatečná nabídka odborných pracovníků, kteří by dlouhodobě byli vzdělávání a setrvali v daných službách, zejména u této cílové skupiny. Z informací od současných poskytovatelů je nám známa skutečnost, že i pracovníci, kteří byli dlouhodobě vzdělávání, po určitém čase odchází a jsou obtížně nahraditelní jinými pracovníky. Nicméně tato skutečnost je v současné době všeobecně známa u všech registrovaných poskytovatelů sociálních služeb.
- Doporučení, které se týká přidělování dotací. Zde již dlouhodobě zohledňujeme skutečnost, že tyto služby jsou finančně náročnější, je potřeba vyšší počet pracovníků, dlouhodobé vzdělávání a taktéž větší obměna materiálně-technického vybavení služby. Tento postup se nám dlouhodobě osvědčil. Pracovníci krajského úřadu pravidelně komunikují se všemi poskytovateli, kteří zajišťují služby osobám s PAS. Jsou zjišťována specifika poskytovaných druhů služeb této cílové skupině, kdy tato zjištění jsou pro kraj důležitá, zejména v rozhodování o přidělené výši dotace a jejího již uváděného zvýhodnění. Koncem roku 2016 bylo krajským úřadem realizováno setkání všech poskytovatelů, kteří zajišťují služby zletilým i nezletilým osobám s PAS. Zde byla zjištěna malá návaznost a zejména spolupráce mezi těmito poskytovateli, například v rámci předávání příkladů dobré praxe (kdo a kde poskytuje diagnostiku, dlouhodobé vzdělávání, pomůcky pro osoby s PAS - jejich dostupnost, výroba pomůcek, možnosti spolupráce, atd.). Na základě těchto zjištění byly plánovány konkrétní kroky, jejichž cílem je zkvalitnit poskytovanou službu a také předávané informace zájemcům o službu, uživatelům služby a pečujícím rodinám. Toto setkání bude krajským úřadem realizováno i v roce 2018.
- V rámci Vašich doporučení uvádíte také možnosti zkrácených úvazků a dalších nástrojů, jež podpoří kompenzaci náročné práce ve službách, kde jsou zajišťovány potřeby osoby s PAS. Ano, v rámci poskytnuté účelové dotace a jejího navýšení kraj umožňuje finančně zohlednit náročnost služby, avšak záleží na konkrétním poskytovateli, v jaké oblasti tyto dotační prostředky využije. Vzhledem k tomu, že Jihočeský kraj

je také zřizovatelem pobytových ambulantních služeb péče pro osoby se specifickými potřebami, poskytuje v rámci příspěvku zřizovatele prostředky, které lze pro Vámi uváděné oblasti rovněž využít. Jak však uvádím výše, nejen v těchto službách, ale i v dalších zaznamenáváme velmi výrazný nedostatek pracovníků, kteří v pomáhajících profesích chtějí pracovat pro jejich fyzickou a psychickou náročnost. Tento trend je dlouhodobý, zejména u dvou DOZP, kde jsou celoročně poskytovány služby klientům s PAS a významnými problémy chování. Nicméně i přes tyto překážky se poskytovatelům daří eliminovat významné problémy chování těchto uživatelů služeb, což motivuje pracovní tým k novým postupům a přístupům v rámci služby. Tyto příklady dobré praxe budou anonymně prezentovány na setkání s poskytovateli.

V rámci Vaší zprávy a seznámení se s výsledky výzkumu jsme i nadále přesvědčeni o tom, že by MPSV mělo v rámci svých kompetencí a navrhovaných změn právních předpisů aktivně iniciovat snížení počtu druhů sociálních služeb uváděných v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Tyto připomínky vznáší Jihočeský kraj již dlouhodobě, avšak není na ně ze strany MPSV adekvátně reagováno. Současných 33 druhů sociálních služeb je pro poskytovatele značnou překážkou. Administrativa spojená s poskytováním např. již čtyř druhů služeb péče je pro poskytovatele natolik náročná, včetně registrací, dotací, vyúčtování a dalších zákonných povinností, že i tato skutečnost odrazuje od ochoty rozvíjet další služby pro osoby se zdravotním postižením a pečující rodiny. Jako příklad uvádím DOZP, současně provozována odlehčovací služba pobytové formy a služby týdenní stacionář. Tyto služby svým účelem, rozsahem a výčtem základních činností jsou určitě přínosem pro řešení nepříznivých sociálních situací, avšak poskytovatel je zatížen zvýšenou administrativou. Dle našeho názoru může být řešena nabízená pomoc jednou službou péče s různou časovou využitelností. Obdobné platí i pro žadatele o službu, který následně pro každou jednotlivou výše uvedenou službu uzavírá jiný smluvní vztah a hradí jinou úhradu.

Doporučení, která se týkají poskytovatelů zdravotních služeb:

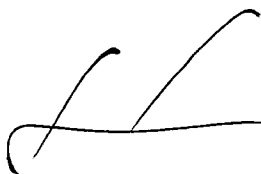
- Doporučení VOP bude předáno na kraje založené nemocnice a zdravotnickou záchrannou službu Jihočeského kraje, kterou zřizujeme. V současné době je naší snahou zajistit proškolení personálu nemocnic a ZZS pro specifika práce s těmito klienty, jejich zákonnými zástupci a opatrovníky. Ve spolupráci s dotčenými odbory krajského úřadu bude vypracován seznam poskytovatelů sociálních služeb a služeb z oblasti školství vztahující se k osobám s poruchou autistického spektra a následně bude předán poskytovatelům zdravotních služeb.

Doporučení, která se týkají oblasti školství:

- Poradenskou péči dětem, žákům, studentům s poruchami autistického spektra, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízeními zajišťuje v Jihočeském kraji Speciálně pedagogické centrum (SPC) pro mentálně postižené a klienty s PAS při MŠ, ZŠ a PrŠ, České Budějovice, Štítného 3. Pro poradenskou činnost klientům s PAS jsou vyčleněny v SPC dvě speciální pedagožky a jedna psycholožka. SPC poskytuje speciálně pedagogické, psychologické a sociální poradenství klientům s PAS s cílem podpořit rozvoj jejich osobnosti a usnadnit jim začlenění do společnosti. V současné době má SPC 320 klientů s PAS, z nich je 225 integrovaných ve školách hlavního vzdělávacího proudu, ve většině případů s podporou asistenta pedagoga, dalších 95 se vzdělává ve školách speciálních. Poradenská pomoc SPC je náročná, vyžaduje častý kontakt se školou, metodické vedení asistentů pedagoga a vyučujících. SPC spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, ostatními SPC, krajským úřadem, dětskými psychiatry a klinickými psychology, s organizací APLA Jižní Čechy, z. ú. Tábor, Auticentrem, o. p. s., České Budějovice a se středisky rané péče. Spolupráce je navázána také s poskytovateli zdravotních služeb, avšak v kraji je nedostatek dětských psychiatrů a klinických psychologů věnujících se problematice PAS. Pro doplnění uvádíme, že někteří žáci a studenti s PAS absolvují střední školu s maturitou, odborné učiliště, praktickou školu jednoletou a dvouletou, případně i VŠ. Přes úspěšné dokončení studia je jejich vstup do zaměstnání velmi problematický. SPC při MŠ, ZŠ a PrŠ v Českých Budějovicích s odloučeným pracovištěm v Jindřichově Hradci, považuje OŠMT KÚ za kapacitně vyhovující a dopravně dostupné.

Vážená paní ombudsmanko, problematiku zajištění i rozvoje sociálních služeb pro osoby s PAS a pro pečující rodiny považuji za aktuální. Naší snahou je nadále hledat cesty, které usnadní a podpoří péči v rámci přirozeného prostředí. V rámci úzké spolupráce koordinujeme s poskytovateli, kteří zajišťují služby těmto osobám, i rozvoj těchto potřebných služeb.

S pozdravem

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of fluid, connected strokes. It starts with a small loop on the left, followed by a long horizontal line that curves slightly upwards at the end. There are two distinct upward strokes above the main line, one on the left and one on the right, suggesting the letters 'K' and 'S' or similar.

Doložka konverze do dokumentu obsaženého v datové zprávě

Tento dokument, který vznikl převedením vstupu v listinné podobě do podoby elektronické pod pořadovým číslem **112756298-19522-181102095651**, skládající se z **4** listů, se doslovně shoduje s obsahem vstupu.

Zajišťovací prvek: **bez zajišťovacího prvku**

Jméno a příjmení osoby, která konverzi provedla: **ŠTĚPÁNKA CANDROVÁ**

Vystavil: **Jihočeský kraj**

Pracoviště: **Jihočeský kraj**

V Českých Budějovicích dne 02.11.2018

112756298-19522-181102095651